Kilenczedik évfolyam. 141-ik szám. Kolozsvártt, 1879. vasárnap junius 22

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Budapesten: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Wallfisch gasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1879. junius 21.

(?) Azok, kik a mult évben jelen valánk a kolozsvárvárosi első községi oskola megnyitásán, különös érdekkel tekinthettük ma ez oskola első nyilvános vizsgálatát.

Az elemi oktatás városunkban ezelőtt kizárólag a felekezetek kezében volt s a község, mint olyan, épen csak némi csekély segélypénzzel támogátta a felekezeteket e téren való működésükben, melylyel ugyan, első sorban saját érdekeiket szolgálták, de a melynek révén nem csak a város ezirányu terheinek tulnyomó részét vállalták magukra, hanem a természetszerü verseny következtében, legalább várhatólag, a népoktatás sikereit is mindig fokozottabb mértékben biztositották.

Most nehány eve aztán, különösen a helvét hitűek részéről, mozgalom indittatott meg, mely a felekezeteknek az eddiginél nagyobb mérvü s illetőleg számarány szerinti segélyeztetését akarta a törvénytől kieszközölni — aval az argumentummal élve, hogy a felekezetek tulajdonképen a község törvényes kötelezettségét vállalták magukra, méltányos tehát, hogy a község a felekezetek tulfeszitett áldozatait elviselhetőbbekké tegye, mert ha a felekezetek egy szép reggelen, a terhet tovább meg tovább meg nem birva, becsuknák népiskoláikat, a község sehogy sem tudna a maga erején megfelelni a törvény követelményeinek s az 5%-nyi oskolai pótadóból nem birná föntartani azt a 20 egy nehány elemi oskolát, a mennyi Kolozsvárra, mint községre, a törvény szigoruan vett értelmében esnék.

Nem tartozik ide azt birálnunk, menynyire felel meg ez okcskodás a felekezeti föladatok és a tehetőség követelményeinek — hanem egyszerüen csak arra a tényre mutatunk rá, hogy a mozgalom eredménye az lőn, hogy a vitába kevert nem jelentéktelen mérvü élesség lezajlása után, most egy éve megkezdetett a külső tordautczai negyedben az uj iskolaház épitése s a tanév megnyiltával jelen leheténk a kolozsvári első községi oskola megnyitásán.

Részünkről nem vagyunk sem a felekezeti, sem az állami vagy községi kizárólagos népoktatásnak föltéttelen hivei. Sehol sem veszélyesebb az egy kaptafára ütés, mint a fogalmilag mindig individualis nevelés terén s igy meg kivánjuk hagyni egyfelől az államnak s különböző alkotó elemeinek: a községeknek, másfelől pedig az önálló és saját jelleggel biró erkölcsi testületeknek, minők a felekezetek is, azt a jogot és szabadságot, hogy saját egyéni mivoltukhoz képest más és más irányban gyakorolják a nevelés munkáját. csak épen bizonyos minimum határvonalainak megtartását követelvén valamenynyitől. Vészterhesnek tartanók továbbá az egy kaptafára ütést és a teljes központositást e téren vagyoni viszonyainkra való tekintetből, mert sem az állam, sem a községek, sem a felekezetek nem birnák egy magukban betölteni mindazt a követelményt, a melyet ma, a nevelés szempontjából, minden modern állam s népe irányában formálunk.

Azért mi, egyforma kedvteléssei és érdeklődéssel látogatunk el az állami, felekezeti vagy községi tanintézetekbe, vizsgálataikra, mert lelki gyönyörüség látni, mint rakogatják le apránként azokat a szemecskéket, melyekből idővel a magyar nemzeti általános müveltségnek kell kiformálódnia.

De különösen jelentős ránk nézve a kolozsvári első községi oskola azért is, mert evel lett teljessé az a láncz, melynek az egész hazán kell végig vonulnia s mely egyesiteni van hivatva mindazokat a tényezőket, a melyek csak összehatásukban nyujthatnak kilátást a nagy munka sikerére.

E láncz három szeme az állam, a község és a felekezetek.

Még a leghatalmasabb államok — egy Németország is — alig birják meg az alkotó elemeik közt folyó küzdelmet s mint láttuk, a nagy szigorral kezdett, de utóbb sokkal simábban folytatott cultur-harcz a világnak imponáló Germaniának is oly luxusaként bizonyult, a melyből utóbb mindtöbbet és többet kelle lealkudnia.

A mi államunk nem dicsekedhetik ily világrenditő hatalommal s ugyancsak nagy eszélytelenség volna részéről, ha be nem látná, hogy arra van utalva, hogy nem a tényezők ellenére, hanem azokkal egyetértőleg kell a nagy munkát kezdenie és folytatnia — mert, hogy bevégződjék, ne adja isten! Eddigelé elég szerencsés tapintattal ki is kerülte a magyar állam e tényezőkkel való collisiot, söt inkább minden ágazatában a kérdésnek azon igyekezett, hogy a szükséges kölcsönhatást maga s a községek és felekezetek között fentartsa. Akarjuk reményleni, hogy e tapintat jövőre sem hagyja el sem a magyar államot, sem a közrehatásra hivatott tényezőket s hogy az a bárány-felleg, mely e tekintetben utóbb a szem-határon megjelent, csak muló és intő jelnek marad, mivel ellenkezőleg melegen kell ohajtanunk, hogy az állam, a község és a felekezetek mind fokozottabb mértékben fejtsék ki azt a müködést, a mely nélkül a nagy czél elérve nálunk egyáltalán nem leend.

Örömmel mutatunk rá a tényre, hogy Kolozsvár városa e tekintetben méltónak mutatkozott régi jó hirnevéhez s ama lefolyt vizsgálat minden kétségen felől bebizonyitotta, hogy a kolozsvári első községi oskola föladatát a szó való értelmében teljesen betölti, dicséretére válva mind az intézetet vezérlő iskola-széknek, mind a hivatása magaslatán álló tanitónak. Sajnáljuk, hogy a városi hatóság nem gondoskodott némi csekély jutalmakról a kiválóbb növendékek számára, kik ezt annyival inkább megérdemelték volna, mivel a tanulók jó része oly rétegekből telt ki, melyek azelőtt majdnem egészen távol maradtak a tantermekből,— de hisszük, hogy e mulasztás, melyet inkább a feledékenységnek, mint az érdeklődés hiának vagyunk hajlandók tulajdonitani, jövőre szintén pótolva lesz. Különben, nehány jelen volt tanügy-barát e bajon is segitett némileg.

Mi pedig büszkén valljuk magunkat Kolozsvár város polgárainak, kik szemmel láthatjuk minő eredményeket bir az állam, község és felekezetek hármas — valódi szent — szövetsége a közmivelődés magasztos terén kivivni!

Válasz Dr. S. urnak

a „Kelet“ 134, 135 és 136. számaiban megjelent „Sétatéri vizvezetés kérdéséhez“ czimű czikkére.

(Vége.)

T. Dr. S. ur! a laicus tévedett, ezt neki számokkal kell bebizonyitanom, vagy jobban mondva kézzelfoghatólag megmagyaráznom. Méltóztatik tudni azt, hogy a viz folyása közben a csövek belső oldalára nyomást gyakorol, vagyis a belső felületet mossa; ezen surlódás (mosás) jelentékeny akkor, ha az ön által emlitett „vizugrás“ vagy helyesebben vizesés, vagy ha — a mi mindegy — a viznyomás nagyobb. Én feltételezek most csupán 30 láb (10 meter) esést és e mellett már oly surlódás támad, vagyis oly erősen mossa a viz a cső belső falait, mintha ön egy tenyérnyi nagyságu 2 mázsa sulyu kefével (legyen az bársonyból vagy egyébből) kefélné ki a csöveket. Már pedig tessék elhinni, hogy ilyen kefélésnél nem csak az iszap lerakodása gátoltatik, hanem ha volna is valami piszok a csövek belső oldalán, annak is pusztulnia kellene.

Tisztelt dr. S. ur! ön ugy látszik gyakran érintkezik a vasutiakkal, mert tudja, hogy itt vannak gépészek, kik 180 frt és fütők, kik 80 frt havi dijt élveznek, azon szolgálatukért, hogy a gőzgépeket — ha azok mozgók is — felügyelik, illetőleg fütik; igaz, nálunk ilyenekre, főkép ha derék emberek, szükség van, de ott, hol gőz és tűz nincs, ily egyénekre, biztonság tekintetéből, szükség igazán nem lehet. Miért? Mert a gőz és viz explodalása között ég és föld a különbség; a vizzel telt edény, ha tulságosan feszittetik, csak repedhet, abból a viz kifolyhat, de az edény darabjai — ugy mint p. o. a gőznél — nem repdesnek a levegőbe.

Hogy van az, t. dr. S. ur, hogy ön szeretne mechanicus lenni? vagy legalább is tetszik magának, mint mechanicus, mert különben tervemet nem vette volna birálat alá, és mégis kevesebb sympathiát tanusit ezen tudomány iránt, mint bármely más helybeli derék iparossegéd; ön például nem szereti a műszerkezetet, hanem ehelyett Monostorról szeretne vizet hozni, hogy avval itt fecskendeni lehessen. Másképp áll a dolog p. o. egy derék czipészsegéddel, mert ha ettől kérdezné: hogyan lehet a vizet a ház tetejére, vagy egy bizonyos távolságra ellövelni, rögtön rá mondaná, hogy a vizipuskával, s miért? mert ő ezen szerszámot — hála Kolozsvár város érdemes főbbjei és polgárainak, — mint önkéuytos tűzoltó, ismeri és tudja azt, hogy ez minden más eszköz között a legegyszerübb.

Az én tervem nem egyéb, mint egy nagy vizipuska, ennél is épen azon alkotó elemek vannak, mint a vizipuskánál, csakhogy én kicsi helyett nagy szélkazánt és erre 2 biztonsági szelepet alkalmaztam; utóbbiakat pedig oly czélból, hogy ha a vezeték és szökőkut minden nyilása, a hol a viz kiszökni vagy kiömölni szokott, elzáratik vagy rosz akarat, vigyázatlanság folytán, vagy bármi okból bedugulna, legyen meg és pedig nem egy, hanem két nyilat, melyen a viz eltávozhat, és ez által a vezetéket a repedéstől minden kigondolható esetben megmentsem és nelegyek kényszerülve felvigyázót alkalmazni. A biztonsági szelepek tehát csak akkor működnének, ha a vezeték repedni akarna, ámde a szökőkut mindig nyilva leszen és azon a viz, ha nem öntöznek, magasabbra, ha öntöznek, kevésbbé magasra fog felszökelleni; tehát láthatja ön, hogy a viznek leend mindig kibuvója és e biztonsági szelepekre, nem hogy folytonosan, de ellenkezőleg talán soha sem lesz szükség.

Az én szélkazánom tehát még biztosabb egy közönséges vizipuska (tűzifecskendő) szélkazánjánál, mert ha ön ott a szájcsövet, akkor a midőn szivattyuznak, elzárja, akkor, ha a betömés elég erős, elsősorban a tömlő reped szét, és ha ez is elég erős és a szivattyuzás folytattatik, a szélkazán fog repedni, ha ezen volna biztositó szelep, akkor mindey baj elkerülhető.

Nem hagyhatom szó nélkül azon megjegyzését sem, hogy a szivattyu ürnél 6-szor nagyobb (tessék még egyszer jól visszaemlékezni) szélkazán nem megfelelő vagy felesleges. Vallja meg kérem őszintén, hogy ezen kérdéssel nincs tisztában, ezt hallotta ön valahol, de már „nem emlékszik“ rá miként hallotta.

Igyekezni fogok ezt is megmagyarázni.

Ha van egy méter hosszu és széles, 15 cm. magas vizkádunk, ennek fenekén egy csap; továbbá egy 1 literes szintén 15 cm. magas fazakunk, ennek fenekén szintén az előbbivel egyenlő nagyságu csap. Ezen két edény mindenikében legyen a magasság feléig viz, s most töltsünk még fél liter vizet egy percz alatt a kád, és ugyanannyit szintén 1 percz alatt a fazékba; akkor látjuk, hogy a kádban a vizállás 1 percz alatt fél mm., a fazékban pedig 1 percz alatt 75 fél mm. emelkedett, s ha mindkét csapot megnyitjuk és a fél liter vizet ismét 1 percz alatt kibocsátjuk, akkor a kádban fél mm, a fazékban 75 fél mm. apad a viz, tehát 2 percznyi időben a kádban volt a vizállás változás 1 mm., a fazékban pedig 150 mm., s ha most ezen edények mindenikét egyenlő szőkőkutacskával kellene összekötni, nem hiszem, hogy előre is ne mondaná: minél nagyobb az edény, annál jobb, annál állandóbb leszen a vizsugár.

Azon állitását t. dr. S. ur, hogy a szélkazánon alkalmazott sárgaréz szelepek meg fognak rozsdásodni, ugy hiszem, felesleges leszen megczáfolni, mert azt önmaga is kétségbe vonja, noha „hirneves gyárosok állitása szerint“ leirta, hogy a sárgaréz rozsdásodik.

Most áttérek az ön terveire és a t. szerkesztő ur engedelmével csak röviden azt jegyzem meg, hogy ha ön a libuczgátnál épit egy oly olcsó vizvezetést, viztartáynnyal, mint az enyém, akkor én azt rögtön pártolom.

A másik tervét illetőleg sajnálom, de minden szép ábrándjait, melyek mint költőé, igen szépek, szét kell tépnem egy száraz, de igen biztos szerszámmal — a mathesissal.

Azt tetszett mondani, hogy Monostorról kell a vizet 4″-es csövekben behozni. Én most visszaadom önnek a kölcsönt és előre kijelentem, hogy ezen terv nemcsak hogy nem életre való, de sétatér öntözésre meg sem születhetik. Azon vizmelyet ön Monostorról vezetékben ide hozna, fáradt lenne, nem lenne kedve „ugrani“, hanem meglapulna szépen csendesen és belőle a szinház előtt pocsolya, nem pedig a mint fellengősen méltóztatott kiemelni: „játszi alakokban alámlő vizijáték, stb.

Ezt önnek számokkal bebizonyitom, csak azért, hogy a nagy közönségnek a mathesis szer-

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

EGY FIATAL ASSZONY EMLÉKIRATAI.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

VII.

(Folytatás.)

De mégis legjobban éreztem magam: ha a pompás park ösvényein bolyonghattam.

Gyönyörü őszi idő járt, mely nyárnak hazudta magát; szebb octóberre alig emlékszem életemben. A fákon még alig kezdtek sárgulni a levelek, a pázsit egészen üde s a virágágyak telve az őszi idény legszebb képviselőivel.

Oh, mily öröm volt, jó reggel, mikor Blánka még toilette-asztala mellett ült, kiszöknöm a lombok közé s nehány magányos pillanatot szentelni szerelmem ábrándjainak.

Szóval: egy hét gyorsan, kellemesen s háborgatás nélkül folyt le. Ez idő alatt vendég sem érkezett, Kázmér gróf is vidéki ismerőseinél mulatott s ugy volt: hogy egyenesen csak a fővárosba fog menni.

A grófné volt egyedüli társaságunk, vagyis jobban mondva: mi voltunk neki egyedüli társasága. Nem rosz lelkü, de hiú és büszke nőnek tünt föl előttem s a mint észrevettem: legkitűnőbb jellemvonásnak tartotta nővéremben, azt a választékos, hidegen büszke magatartást, mely Blánkát valóban felül emelni látszott más közönséges teremtményeken.

Elérkezett az utolsó nap, melyet még Keresztfalván kelle töltenünk, s az indulás másnap reggelre volt kitűzve.

Én még egyszer körüljártam a parkot s aztán gondolataimba merülve foglaltam helyet egy kis törpe-fenyő csoportozat közt, mely egészen elfödözött.

Alig merengtem egy-két perczig, közel hozzám nesz hallatszott s valami párbeszéd hangjai üték meg füleimet.

A kertész ültetett valami gyökereket, mellette állt egy nőcseléd, öntöző kannával.

Kettőjök közt folyt a beszélgetés.

— Aztán kertész bácsi nem találja lehetségesnek — kérdé a cseléd-lány — hogy a méltóságos urfi feleségül vegye Blánka kisasszonyt?

— Persze, hogy nem találom, — hangzék a felelet — majd bizony egy gróf Kereszty fog elvenni valami sehonnai, kegyelemből fölnevelt personát! Tudom, hogy a grófné inkább saját kezével megölné a fiát, mintsem ilyen gyalázatot hozzon a familiára.

— De hát aztán mi lesz a Blánka kisasszonynyal?

— Bolondos leány vagy, — válaszolt a kertész csufondáros röhögéssel — hát az lesz: hogy a gróf urfi szerelmeskedik vele, a meddig meg nem unja s akkor aztán bedugja a száját egy pár ezer forinttal. Mert Kázmér gróf fájin gavallér, a ki nem smuczig szeretői iránt. — Ugy ám, Panni!

E szavak után a kertész megöntözé az elültetett gyökereket s mindketten eltávoztak.

Arczaim szégyen- és haragtól lángoltak.

— Édes, szent istenem! az én nővéremről, az én szüleim gyermekéről beszélnek-e ily gyalázatos módon?

Magaman kivül rohantam Blánkához, elmondtam neki, a mit hallottam s az isten nevére kértem: hagyja el őrökre e helyet, hol becsületében gázolnak s menjen akárhová, hol kevesebb fény, de több tiszteletben részesül.

Blánka, roppant csodálkozásomra, nem jött ki a sodrából.

— Te még nem ismered, Gábriella, — szótt nyugodtan — az udvari cselédeket; a dühösségig ingerültek ezek ellenem, mert nem bocsátkozom le hozzájok s ösztönszerüleg érzik: hogy szerény sorsam és nevem daczára urnőjüknek születtem. De eljön az idő, mikor én leszek itt a parancsoló — s akkor jaj azoknak, a kik megsértettek valaha! Igen, Gábriella, — folytatá büszke fényben égő szemekkel — miért tagadnám tovább is előtted? Tudd meg: hogy én nemsokára — — Gróf Kereszty Kázmérné leszek!

— Az istenért, Blánka! — kiáltám ijedten — ne csald magad e nagyravágyó gondolattal! Hát hiszed-e: hogy a büszke Kereszty grófné valaha beleegyezzék: hogy egyetlen fia téged nőül vegyen?

— Gondolom: hogy nem lesz nagyon kedve szerint, de bármint dulna-fulna is ellenem, akkor is a Kázmér gróf neje leszek. Nézd, Gábriella, itt lábaim előtt a porban térdelve esküdött meg őseinek emlékére, saját becsületére: hogy, ha anyja átkát vonná is magára: oltárhoz vezet engem . . . Hiszen élni se tudna nélkülem — tevé hozzá a meggyőződés büszke mosolyával.

— És te, Blánka, szintén annyira, vagy általában szereted-e őt?

Blánka gunyosan vállat vont:

— Grófné leszek . . . ez az egész.

Bármily fölényt gyakorolt is rám nővérem nyugodt és biztos magatartása, mégse tudtam lecsillapitani magam. Ugy éreztem: hogy még a levegő is éget e kastély körül s epedve vártam a más napot, melyen ismét visszatérhetek az én fénytelen, csöndes otthonomba.

Nagy későre leszállt az éj s mi szobánkba vonultunk.

Nővérem számára két szoba volt rendezve, melyek a kastély parkra rugó szárnyának szögletét képezék. E szobák közül a belső, a grófné lakosztályával volt összeköttetésben, nehány üres terem által; a külső, mely hálóteremül szolgált, egyenesen a parkra nyilt.

Hálószobánk ajtaját becsukva, lefeküdtünk s kioltottuk a lámpát.

Nagyon sokáig nem akart álom jőni szememre, bár az éj jól eléhaladt. Mikor pedig végre mégis kezdtem elszenderedni, ugy tetszett, mintha lódobogáshoz hasonló neszt hallanék. Hallgattam. Csakugyan valami lovas ember haladhatott el a park melletti országuton.

Ismét szenderegni kezdtem.

De kevés idő mulva ugy tetszett, mintha a parkra nyiló ajtón csöndes kopogást hallanék.

Meglehetős félelemmel emeltem föl fejemet s figyeltem.

A kopogás ismétlődött s ezuttal a következő félsuttogó férfi-hangok kiséretében: „Blánkám, kedvesem! én vagyok; bocsáss be!“

Hirtelen világot gyujtottam, fölébresztém Blánkát s félelmesen elsuttogtam neki, a mit hallottam, vagy hallani véltem, — mert valóban, nem mertem volna határozottan állitani: ha nem álmodtam-e az egészet.

Blánka, közlésemre, összerezzent s aztán hirtelen — egészen ellenkezőleg az én félénk sugtogásommal — csengő, hangos szóval fölkiáltott:

— Ej, Gábriella, bizonyára álmodtál valamit; ugyan ki háborgatná a mi álmunkat? Már hogy lehetsz oly félénk, mikor ketten vagyunk?

Hanem azért mégis merőn függeszté tekintetét az ajtóra s láttam: hogy arczán élénk pir lebbent kereszül.

A nesz többé nem ismétlődött s én kezdtem meggyőződni róla: hogy csakugyan álom volt az egész. Evvel a gondolattal aztán valahogy el tudtam aludni.

Reggel, mikor Blanka még aludt, már én a parkban sétáltam; két óra mulva indulnunk kellett s még egyszer be akartam járni a gyönyörü helyet. Egyszerre csinos, fiatal lovagot látok elvágtatni, a városba vezető országuton.

— Vajjon ki lehetett az? — kérdém egy közelben dolgozgató kertészlegénytől.

— Kázmér gróf, ő méltósága, — felelt a legény.

— De hisz a gróf ur nem volt honn, s ugy tudom, nem is vártál haza.

— Nem biz a; de az éjjel véletlenü megérkezett s most épen a városba lovagolt.

Éreztem: hogy arczaim lángba borulnak egy sejtelemtől, mely lelkemen hirtelen keresztül villant. Az éjjeli jelenet jutott eszembe.

Nem, nem! suttogám önmagamhoz, — ez mégis lehetetlen. — Bizonyára álom volt az egész! . . .

Két óra mulva a grófnéval s nővéremmel együtt utban voltunk a főváros felé — s délután otthon találtam magam.

(Folytatása köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

számával bánni tudó nagy része láthassa, hogy ön t. Dr. S. ur mennyire tévedett. Feltételezem azt, hogy igaz az, miszerint a monostori anyagáttól a szinházig terjedő uton a vizesés 30 láb, (én ezt részemről kétségbe vonom), ezen ut körülbelül 2500 méter s nevezem L betüvel; feltételezem továbbá, hogy csak annyi vizet (többet nem), mint a mennyit az én tervemnél felvettem, t. i. másodperczenként 0·0004 köbmét. vagy 4 litert fog az ön vezetéke szállitani és ezen mennyiséget nevezem Q-nak, a csövek belső átmérőjét 0·104 met. D-nek, a viz sebességét a csövekben u-nak, akkor lészen „Redtenbacher“ szerint $u = \frac{Q}{\frac{1}{4}D^2\pi}$ vagyis $\pi = 3{\cdot}141$; tehát a csövekben lészen a viz sebessége 0·476 méter; ezek szerint most találjuk azon vizoszlop magasságot H, mely szükséges, hogy a csövekben a viz surlódása legyőzessék: a következő egyenletből

$$H = \frac{u^2}{2g} + \frac{4\,L}{D}(\alpha\,u + \beta\,u^2),$$ mely egyenletben

g = accelleratio = 9·81 méter
u = a vizsebesség = 0 476 méter
$(\alpha\,u + \beta\,u^2)$ = coefficiens = 0·000088.
L = a csövezetek hossza 2500 méter
D = a csövek belső átmérője 0·104 méter.

Ha ön t. Dr. ur ezen egyletet feloldja, illetőleg az értékeket helyettesiti, akkor azt találandja, hogy H = 9·1 méter, vagyis az egyenes 2500 méter hosszu 4" üregü csövekben csupán a vizsurlódás legyőzésére szükséges majdnem 30 láb vizesés; ismétlem tehát, hogy az ön vize nem ugrani, hanem lapulni fog; és ilyen vizvezetéknek ára volna 11.000 frt, ha vastagabb csöveket alkalmazna p. o. 10"-sokat, akkor leszen vizugrás 2—4 méter s belekerül a vezeték 30–40.000 frtba.

Ezeket tartottam t. dr. S. ur az ön birálatára megjegyezni valónak s most kérem önt, tudassa velem levélben, ha érdemesnek talál-e arra, hogy ezen ügyben még vitatkozzunk; én addig is önnek s a tisztelt szerkesztő urnak magam becses jó indulatába ajánlva, maradok

tisztelője
Korbuly József,
főmérnök.

— Herbst programmja. Tegnapelőtta németek tartottak gyülést Prágában s választási programmot állapitottak meg. Az e felett folytatott politikai vitákban Herbst ismét kitünt bölcseségével és a magyarok elleni gyülölettel, Herbst igy szólt: „Ha a németek és csehek egyetértenek, jobban mennek a dolgok; mert akkor a magyarok elvesztik befolyásukat!“

— A franczia congressus. Versailles-ből, jun. 19-ről távirják: A congressus d. e. 10 órakor vette kezdetét. A terem látványa impozáns, a hangulat izgatott. Az igazságügyminiszter előterjeszti a kormányjavaslatot. A biz. választás módja zivataros jelenetekre ad alkalmat. Az ülés felfüggesztetik; az elnök d. u. 4 órakor nyitja meg ismét. A baloldali névsor győzött az osztályválasztásoknál; a jobboldal tiltakozik. Izgatott vita támad. Chesnelong arról vádolja a többséget, hogy elnyomja a kisebbséget. A zaj növekszik. Elnök befejezi az ülést. A jobboldal bizatmatlansági szavazatot javasol az elnök ellen. A többség azt elveti, mire az ülés véget ért.

— Minisztertanács. Tegnapelőtt egy több óráig tartó minisztertanács volt, melyen, mint a „B. C.“ értesül, a különféle miniszteriumoknak a nyári hónapokon át elővendő fontosabb munkái iránt történtek elvi megállapodások. E minisztertanács huzamos időre az utolsó volt. Tisza miniszterelnök legközelébb három hétre Gesztre megy, a mely idő alatt őt Trefort Ágost közoktatásügyi miniszter fogja helyettesiteni, jóllehet a miniszterelnök a fontosabb okmányokat maga után küldeti s hivatalos működését távolléte idejében is folytatni fogja. Trefort miniszter tegnap Nyitramegyébe s innen Zay-Ugróczon át Trencsénmegyébe utazott a végből, hogy ezen egész utazási vonalon megvizsgálja az egyes tanintézeteket, s meggyőződést szerezzen magának a háziipar oktatásának haladása felől.

KÜLFÖLD.

A khedive elmozditása bevégzett tény s az angol konsul is csatlakozott franczia kollegájához.

Konstantinápolyból jelentik, hogy ott egy gőzös fütve készen áll az elindulásra Alexandriába. A porta köreiben ezenkivül hire jár, hogy Kiamil bej a szultán fermanjával Kairoba megy. A török városrészekben nagy az izgatottság és attól tartanak, hogy ha a szultán a khedive letételét elrendelné, a török fővárosban zavargásokra kerül a dolog.

A mi Ausztria-Magyarország magatartását illeti e kérdésben, kormányunk hir szerint fenntartja tiltakozását a khedivének ápril 22-ki rendelete ellen és pedig nemcsak az érdekelt osztrák-magyar alattvalók megoltalmazása szempontjából, hanem azon nyilt jogsértés miatt is, melyet ama rendelet magában foglal. Ha a khedive azt visszavonja, akkor Ausztria-Magyarország tiltakozása félig-meddig el van intézve, de a kormány minden befolyását fel fogja használni, hogy a nemzetközi biráskodás Egyptomban ismét helyreállittassék és hogy a pénzügyi ellenőrzés ne egyoldalulag gyakoroltassék, hanem általános európai jelleget nyerjen.

Sándor bolgár fejedelem európai körutját, — mint az augsburgi „Allg. Ztg.“-nak irják, — Szentpétervárott nem szivesen látták. Az ottani külügyi hivatalban igen óhajtották, hogy a fejedelem, miután bemutatta magát Livádiában, szoritkozzék egy hivatalos látogatásra Konstantinápolyban és azután rögtön foglalja el trónját. Ez által a fejedelem tényleg elismerte volna Oroszország védnökségét a berlini szerződés által alkotott uj állam felett, mert a konstantinápolyi látogatást pusztán hivatalos udvariasság tényének lehetett volna magyarázni. A fejedelem előtt nem is titkolták a Szentpétervárott táplált óhajokat és azért igen rossz néven vették tőle, hogy e tekintetben oly kevés engedékenységet tanusitott.

Uj török jegyzék.

A porta junius 1-ji kelettel az alábbi nagyfontosságu jegyzéket intézte a hatalmakhoz:

Excellenciád! Kétségbeesésbe üzetve ama kegyetlenségek által, melyekkel még mindig üldoztetnek, a várnai és pranadyi muzulmánok elhatározták, hogy a signatárius hatalmakhoz feliratot intéznek. Midőn excellenciádnak kézbesitem azon iratot, melyet a portának ily czélból átadtak, csupán kötelességemet teljesitem, mely annál parancsolóbbnak tünik föl előttem, amennyiben itt óly kérdésről van szó, mely a berlini szerződéssel legszorosabb kapcsolatban ált. Mint az ez okiratban emliett tényekből kitünik, a Várna környékbeli muzulmán lakosság állapota elviselhetlenné lett. Elnyomóik erőszakoskodásai nem ismernek többé határt; a házi béke megtörései, barbár és büntetni való cselekmények a mohamedánok élete és vagyona ellenében, napirenden vannak. A sophiai, küstendjei és radomiri mohamedánoknak sincs jobb sorsuk.

Mind ama bajokhoz, melyeket eddig szenvedtek s naponkint elszenvedniök kell, most még az is járul, hogy a tulajdonjoguk gyakorlatában fenyegetve vannak. Ha egy törvényes kérdés elintézéséről van szó, a hatóságok nem elégednek meg a felhozottak törvünyszerü bizonyitásával, de egy a bolgárok által kiállitott bizonyitvány melléklését is kivánják. Ha e formalitás teljesitve van, gyakran megesik, hogy a birtok-igények elutasittatnak, ámbár egy bizonyiték sem hiányzott. A bolgár hatóságok ily módon szeszélyük szerint intézkednek a mohamedán lakosság tulajdona felől. Egyrészt megengedik, hogy házaik, moséik és üzlethelyiségeik feldulassanak; másrészt mezei jószágaikat két évre pocsék áron bérbe adják, azontul házaikat, földjeiket nevetségesen csekély áron önhatalmulag eladják.

Midőn szerencsém van Excellenciád figyelmét e sajnálatos tényekre felhivni, feljogositva hiszem magamat azon reményre, hogy az ön által képviselt kormány az emberiség érdekében s a berlini szerződés által szentesitett elvek tiszteletéből, befolyását az elnyomottak javára érvényesiteni fogja. Kérem Excellenciádat, fogadja nagyrabecsülésem biztositását. Karatheodori.“

A franczia császári herczeg.

A Fokföldről megrendito hirt jelent a táviró. Az ifju Napoleon Lajos herczeg. III. Napoleon császár és Eugenia császárné fia, a császári név és emlékei hagyományosa, a franczia bonapartisták reménye és trónjelöltje meghalt. Az ifju herczeg csak nem régen hagyta el az iskolát s egészen önszántából, anyja akarata ellenére azon angol sereghez csatlakozott, mely a zuluk ellen a távoli Dél-Afrika szirtes vidékein harczol.

De a Napoleoni családra Dél-Afrikának gyászos jelentősége van. Ott a Fokföldtől nem messzire emelkedik ki a hullámokból Szent Ilona-szigete, a nagy Napoleon szomoru börtöne és halálának helye. Az ifju herczegre is végzetessé vált e vidék. Alig érkezett Dél-Afrikába, betegség vett rajta erőt, s hetekig kinozta. Alighogy ebből felgyógyult, egy kémszemle alkalmával lesbe került, s a zuluk által lemészároltatott.

Az ifju herczeg 1856. márczius 16-án Párisban a Tuilleirákban született és egyetlen gyermeke a császári párnak. Bölcsője körül fény, dicsőség és hatalom ragyogtak. III. Napoleon császár akkor állt hatalma zenithjén, épen ugy, mint az első Napoleon, midőn 1811. márczius 20-án a „reichstadti“ herczeg született. De a Napoleonok császári herczegei felett szomoru végzet sulya lebeg. A fényes gyermekkort csakhamar a számüzetés váltja föl és korai halál vet véget életpályájuknak.

A nagy Napoleon fia félig fogoly, félig számüzött volt, s alig 21 éves korában 1832. julius 27-én halt meg. III. Napoleon fiát is ugyanezen sors érte. 1870. szeptember 4-én a diadalmas köztársaság elüzte őt Párisból s a császári család ujra az angolok vendégszeretetét volt kénytelen igénybe venni. III. Napoleon Chislehurstban élt és halt meg 1873, jan. 9 én. Fia nem sokára a woolwichi angol katonai intézetbe lépett s ott bő is fejezte tanulmányait.

Ezek végeztével a tettvágyó ifju nem akart Chislehurst magányába eltemetkezni. Tavaly hire járt, hogy az osztrák-magyar occupáló hadsereghez csatlakozik s részt vesz a boszniai hadjáratban. De politikai okokból letett ez eszméről s a télen Viktoria angol királynőtől engedélyt nyert, hogy a Zuluk ellen induló csapatokhoz csatlakozzék. — Februárban indult el a nagy utra, honnan viszsza nem tért többé. — A barbár zuluk lekonczolták. — Huszonhárom éves korában halt meg.

III. Napoleonnak egyenes utóda nem lévén, most a franczia császári traditiók utoda Napoleon herczeg, a sokat emlegetett vörös herczeg lesz, kinek egyénisége azonban sokkal népszerütlenebb s ki saját pártja körében is sokkal kevésbé kedvelt, semhogy a bonapartismust egyhamar diadalra segithetné Francziaországban.

Az ifju herczeg személye volt az egyetértés és összetartás jelképe a franczia imperialisták táborában. — A herczeg meghalt s most pártja valószinüleg elzüllik és szétszakad, mert nincs többé ember, ki körül szoros falanxban sorakozhatnék — Igy tehát a császári trónörökös halála fontos politikai esemény Francziaországra.

Lapszemle.

A „Füg. Hirl.“ még egyszer a védegyletről beszél: A tanácskozás nem sokat lendit rajtunk. S ha a törvényhozás nem tehet semmit, mert a „birodalom“ másik felével való sanyaru egyezségek megkötik a kezét; ha azok az emberek, kik az iparos mozgalmakban vezérszerepet akarnak vinni, nem birnak elég erővel, hogy elvégre határozott lépéseket tegyenek: akkor nincs más mód, nem kell bevárni semmiféle „nagy emberek“ kezdeményezését: minden ember Magyarország határán belül, a kinek van érzéke saját anyagi érdeke iránt, agitáljon a maga körében, a maga módja szerint, s induljon meg uj mozgalom, uj emberekkel. Az iparos, aki készitményei számára vásárlót fog találni, az a nyers-termelő, a ki az ipar föllendülésével terményeit magasabb áron és biztosabban értékesitheti, a hivatalnok, a ki az adó-alapul szolgáló jövedelem emelkedésével tisztességesebb dijazatban részesülhet, mind megtalálja a véd-egyletben azt, a mire valamennyinek a legnagyobb szüksége van: a vagyoni gyarapodás eszközét.

A Nemzeti Hirlap“ szerint Napoleon Lajosban egy eszme, egy politikai elv, egy zászló esett el. Ez képezi világra szóló fontosságát a földgömb tulsó oldaláról érkezett megdöbbentő hirnek. A végzetnek e kegyetlen munkája egyuttal tán ujjmutatás a köztársasági pártok számára. A külső akadályok közül, melyek a franczia köztársaság lételét fenyegethették, a legnagyobb, talán az egyedül veszedelmes, el van báritva az utból. Fogják-e a köztársaság bivei legyőzni maguk közt az egyenetlenség, a tulzó szenvedélyek, a politikai szertelenségek ama hydráját, mely az imperialismusnál is veszélyesebb ellensége volt és marad Francziaország mai államrendszerének?

Az „Egyetértés“ csak bátran előre. A kormánynak egyik sugalmas lapja, Tisza Kálmánnak egyik legbizalmasabb bérencz tolla megkezdé a vadászatot a vármegyei intézmény utolsó maradványa ellen. Nincs már a törvényhatósági önkormányzatnak valóságos politikai joga több, mint tisztviselőinek szabad választása. Most már Tisza Kálmán ezt akarja eltörölni. A miniszteri mindenhatóságra szükség van azért, hogy Magyarország nagy zökkenés nélkül vonattassék be az összbirodalom aklába. Nincs meg ebben az emberben a honfi szerénységnek, a politikai ovatosságnak utolsó szikrája sem. Tudja, hogy politikai jogok bitang támadásai ellen most a nemzet sok rétegében kevesebb az ellenállás szivossága, mint egykoron. De Tisza Kálmán még egyebet is tud. Tudja azt, hogy az ország pénzügyi helyzete kétségbeejtő. Hogy az évi hiány állandó és óriási. Hogy a megyei tisztviselők kinevezése, a kinevezéssel együtt járó fizetésfelemelések, nyugdijak, végkielégitések, kegyjutalmak ujabb 7—8 millióval fogják emelni az évi kiadást. És mindezek daczára be akarja hozni a közigazgatási tisztviselők kinevezésének intézményét.

Az „Ellenőr“ Csernátony czikkét hozza. A székesfehérvári kiállitás meggyőzhetett minden látogatót, hogy a hazai ipart nem kell feltalálni, mert az már megvan, hogy az eddigi ipar sem fejlődött volna piacz és vásárlók nélkül. Bármennyire örvendjünk is azonban e ténynek, el kell ismerni mégis, hogy a pártfogás, melyben a hazai ipar idáig részesült, nem bir országos jelleggel, hanem csak helyszerü és az illető vidékekre szoritkozik. Ennél pedig több kell, hogy a további fejlődés lehetségessé váljék; vagy is kell, hogy a pártfogás országos terjedelmü legyen; mert csak ezáltal érhetjük el felszabadulásunkat az idegen iparczikkek nélkülözhetlensége alul. Édes mindnyájunk együttes elhatározásától függ az egész dolog. Segiteünk magunkon vállvetett erővel s akkor lesz olyan iparfejlődés, melynek aztán nem fogja elvitatni állami fontosságát sem, bárki is. Az osztrák egyezmény reánk nézve utoljára sem oly hátrányos, mint a minővé azt ők akarták tenni; és mégis hangzik nálunk a védegylet feltámasztásának igéje. Igaz, hogy most azok hangoztatják, kik pár év előtt kormánypárti fogásnak nevezték el az általam történt felemlitését. Én sem akkor — midőn megtámadtak miatta az ellenzéki lapok Bécsben is, Budapesten is — sem most, midőn régi támadóim sorából hangzik a jelszó: a védegylet feltámadását, hajdani értelmében és szervezetével, lehetségesnek nem tartottam és nem tartom, de nem tartom czélszerünek sem.

A „Hon“ szerint Napoleon Lajos dicsőséget keresett s megtalálta a dicstelen halált. Ritkán volt nagyravágyás ily példásan büntetve, mint ez. Lulu azt hivé, hogy a mi atyjának sikerült, neki is sikerülni fog. Cassagnac már tapsolt is, midőn a franczia kongressus tegnapelőtti ülésében elhatározta a kamarák viszszahelyezését Párisba, mert ebben a császárság napját látta feljönni, pedig épen ekkor hanyatlott le a nap, s ugy lehet, hogy többé föl nem jön. Cassagnac őrületes tombolásaival, melyeket a képviselőházban végbevitt, mintha a császárság végpusztulását előre megérezte volna; mintha a császári herczeg holttestе körül vadul tánczoló zuluk örjöngő lelke költözött volna bele. Soha ember oly kemény és lesujtó választ nem kapott kihivó hetykeségeire és rakonczátlanságára, mint az incarnatus bonapartista: Cassagnac. A császári párt most egy fej nélküli test. Ha levágják a fejet: a test felbomlik s a bonapartista tábor előtt csak a felbomlás áll. Lulu halála megerősiti a köztársaságot, megszabaditá azt egy félelmes ellenségtől. Lulu herczeg temetésén temetik el egyszersmind a franczia császárságot is.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jun. 21.

— **Az uj vasúti menetrend következtében olvasóink iránti tekintetből uj rendet hoztunk be lapunk megjelenésében. Jövőre a „Kelet“ a homlokán viselt nap reggelén jelenik meg. Eddig délután négy-öt óra között nyomatván ki, a Brassó felé éji egy órakor menő vonatra 9 órát, a M.-Vásárhely felé pedig másnap tiz órakor menő vonatra 18 órát várt kinyomatva s csak a harmadik nap reggelén volt olvasható, mikor már megszünt ujság lenni. Jövőre a mint a „Kelet“ kikerült a sajtó alól, rögtön el is indul Erdély minden részébe a reggeli vonattal, sőt Kolozsvárt s azon helyeken, a hová a vonat egyszer jár napjában, részint megelőzőleg viszi mindazt, a mit az ugyanakkor érkező budapesti lapok magukban foglalnak. A fővárosban megjelenő reggeli lapok ugyanis éjjel 12 óra után érkeznek Kolozsvárra s közülök azok, a melyek csupán egy vonattal közlekedő vidékekre czimezvék, bevárják a reggel induló vonatot, szerkesztőségünk azonban már éjfélkor kézhez kapván a budapesti lapokat, ezeknek összes legujabb közleményeit, s az ezután rendszeresitendő „Lapszemle“ czim alatt összes vezérczikkeinek kivonatát helyi előfizetőinknek a reggeli mellé viszi meg, még mielőtt a budapesti lapok a postán kiadattak volna; az egy vonattal közlekedő vidékek pedig a budapesti lapokkal egyidejüleg a „Kelet“-ben az össze fővárosi lapok kivonatát és egy erdélyi lapot vesznek egyszerre. A külföldi táviratok pedig a fővárosba éjjel érkezvén, azok is rögtön megküldetnek lapunknak s igy előfizetőink reggel veendik, a mit eddig délután adtunk. A reggeli megjelenés nagy előnynyelfog tehát birni olvasóinkra nézve, de sulyos áldozatokkal szerkesztőségünkre s őszintén szólva csak ugy tarthatjuk fenn a nehéz és költséges éji munkának ezen rendszerét, ha áldozatainkhoz képest a közönség részéről növekedő pártfogást tapasztalhatunk.**

— **A városi**-képviselet közgyülése tegnap délután folytatta s be is végezte tegnapelőtt megkezdett tárgyalásait. Elnök gr. Eszterházy K. főispán a gyülést 3 óra után megnyitván, először is Olasz K. előterjeszti a czukrászok és kávések abbeli kérelmét, melyben folyamodnak, hogy finomabb szesztartalmu italok poharankénti árulásaért általuk fizetett évi 120 forint s illetőleg 60 forintnyi regaledij engedtessék el. E kérelmeket átiratilag az iparkamara is támogatja; azonban a pénzügyi szakosztály, tekintve, hogy a korcsma-regalejog egész terjedelmében a városi közönséget illeti, a város pedig e jogát haszonbérbe adta a Zsigmond-testvéreknek kizáró szabadalommal, következőleg a város, a haszonbérlővel kötött szerződés ellenére senkinek sem adhat ingyen árulási jogot; de tekintve azt is, hogy egy bel- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet, melyre a folyamodók hivatkoztak s mely a kávések és czukrászokra némi kedvezményt mondott ki, az erdélyi részekre nem terjed ki, a mint ezt maga a miniszterium kijelentette: ez indokból a kávések kérelmét nem teljesitendőnek véleményezi, A közgyülés magáévá teszi a szakosztály véleményét. Ezután a nyugdij-alapot ellenőrző bizottság javalsatára özv. Schell Mihálynénak 166 frt 66 krnyi özvegyi nyugdij szavaztatik. A számvevőszék jelentései, melyekben a házi pénztárnak a szegényi alapra, az adópénztárnak a végrehajtási alapra és Kővári Lászlónak a piaczi templom körüli épületek kisajátitása végett gyüjtött alapra s végre szintén a házipénztárnak a katonai átutazási pénzekre vonatkozó 1878. évi számadásaik felülvizsgálatáról référál s azokat helyeseknek találván, az illetőket a további felelősség alól felmentetni ajánlja, — minden felszólalás nélkül elfogadtatnak. Hasonlókép elfogadtatik a tanács ajánlata, hogy az özv. Bányai Györgynénél levő 330 frtnyi, teljesen biztositott kölcsöntőke 8% mellett tovább is meghagyassék az adósnál s esetleg katonai szállásbér alakjában törlesztessék. Végül még felolvastatik nehány városszolgának a tanács megkerülésével egyenesen a főispánhoz és közgyüléshez intézett abbeli kérelme, hogy t. i. a városszolgák elnyüttt egyenruházata hagyassék az illető szolga birtokában. A közgyülés e kérelmet, Váradi Károly felszólalása után, hogy t i. a szolgák által kérelmökben használni merészelt hang miatt fenyittessenek meg és Dr Groisz G. erre tett abbeli megjegyzése után, hogy t. i. a megrovást ő is helyesli, de az ügy érdemleges elintézésekor óhajtja megtenni: a tanácshoz utasitja illetékes ellátás végett. Ezzel a közgyülés $^1/_4$5 órakor feloszlott.

— **A kolozsvári nyomdász ifjuság** ma tartja meg jótékonyczélu zártkörü nyári tánczvigalmát az „Angol királyné“-ban. Ajánljuk a t. közönség becses figyelmébe.

— **Nagy méltatlanságot** követett el helyi laptársunk a kolozsvári érdemes czigányzenekarokon, a mikor Fátyol zenekarát dicsérve, kicsinylőleg beszélt a kolozsvári bandákról. Egész forradalom volt e miatt a mi babérkoszoruzta barna zenészeink között s legkeservesebben esett a lerántás a mi derék Salamon Jánosunknak, a kihez neves költők szépirodalmi lapjaink élén intéztek lelkesült költeményeket s világkiállitáson, meg világbirü zenészek előtt aratott nagy diadalokat. A mi jó primásunk heteken át gyengélkedvén, nem mondhatta el eddig, a mi furta az oldalát, de már csak nem hallgatja el, hogy a kolozsvári czigány zenét sem a gólya költötte s az ő dicsőséges pályája után, mikor annyi nagy embernek nyult a szivébe vonójával s annyi könnyet csalt ki bánatos lelkesedésével, nem érdemelte meg, öreg napjaira a semmibevételt. Azért is holnap vasárnap megmutatja az Uj Világban az ő bucsu-hangversenyén, hogy mit tud. Aztán Marosvásárhelyre megy 24-ikén és 25-ikén játszani, innen Szász-Régenbe, Topliczára s végül Borszékre, hol az idei fürdőidény annyira érdekesnek igérkezik, hogy már is alig lehet szálláshoz jutni.

— **A rom. kath. belvárosi** leány-iskolában az 1878—79-ik tanévi közvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: Junius hó 23-án 8—12 óráig a felső isk. I. és II. osztályában. Jun. 24-én 8—12 óráig az elemi iskola I. osztályában. Jun. 25-én 8—12 óráig az elemi isk. II. osztályában. Jun. 26-án 8—12 óráig az elemi iskola III. és IV. osztályában. Junius 27-én 8—12 óráig az elemi iskola V. és VI. osztályában. Junius 29-én 9 órakor hála-Istenitisztelet, énekpróba és a tanév ünnepélyes bezárása. A franczia nyelvből, mely a két felső osztályban mint rendkivüli tantárgy adatott elő, a tanulók saját osztályuk vizsgálata alkalmával fognak kikérdeztetni. A női munkák a vizsgálatok egész ideje alatt közszemlére lesznek kitéve. Kolozsvár, 1879. jun. 21. az igazgatóság.

— **A kolozsvári** rom. kath. főgymnáziumi dalárda folyó 1879. évi junius hó 24-én d. ü. 4 órakor a városi vigadóban az alföldi vizkárosultak javára, tetszés szerinti belépti dij mellett hangversenyt rendez következő műsorozattal: Műsorozat: I. Szakasz. 1.) Verdi „Nabucco“ 12 sz. kar és III. sz. Finale. Zenekisérettel előadja a dalárda vegyes kara; Zakariást éneklik: Fejér Sándor és Bogdán Andór VIII. és Propper Ferencz VII. osztályu tanulók, 2.) „Stabat Mater“ (1—8 szám) Pergolesitől Sopránó- és Altra irva zongorakisérettel. A Sopránt éneklik: Roth Lajos IV. Aszlán és Cerny Antal III. és K. Papp Ernő I. oszt. tanulók; az Altot: Gergely Albert, Szentpetery Lukács IV, Schopf Endre III. és Molnár Gyula II. oszt. tanulók. Zongorán kiséri Szőllősy Attila IV. oszt. tanuló. 3.) Szavalat. „A koldusének“ Arany Jánostól, Szavalja Propper Ferencz VII. oszt. tanuló. 4.) „Magyar hrapsodia“ Székely Istvántól. Zongorán előadja Bogdán Andor VIII. oszt. tanuló. II. Szakasz. 1) Flanto-Solo zongorakisérettel. Előadja Dietrich Amadé ur; zongorán kiséri Sachers Vilmos ur. 2.) Magyar népdal átiratok Tariczky Ferencztől. Énekli a dalárda vegyes kara. 3.) Szavalat. „Zaránd“. Ormódy Bertalantól. Szavalja Fehér Sándor VIII. oszt. tanuló. 4) „Nemzeti dal“ (Talpra magyar!) Petőfy Sándor. Baryton Solo, vegyes kar- és kiszenekarra (vonóshangszerek, zongora, harmonium) szerzé Svoboda Károly. Előadja a dalárda vegyes kara; a Baryton-solot énekli Fejér Sándor VIII. oszt. tanuló. — A jótékony czél iránt való szives részvétből közreműködnek: dr. Kolozsváry János, Nagy Gábor, Vajda Emil, Dietrich Amadé, Grasser József, Jánossy László és

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Béla, Kirnberger Rezső, Dobokay Kálmán, Bojtha József, Liechtig Adolf, Sachers Vilmos és Sámy László urak. — A zenekisérettel adandó daraboknál még a hélybeli cs. kir. katonai zenekar 11 tagja fog közreműködni.

— **Felismert szolgálatkészség**. N.-Váradon történt, a szinkör udvarán, a következő csattanós jelenet. Előadás után a szinkörből tolongott kifelé a közönség. Egy fiatal delnő ruhája uszályát féltvén a letaposástól, lehajolt, hogy a fenyegetett öltönydarabot felemelje. Egy szolgálatkész fiatal gavallér odaugrik s egész galanteriával szedi fel az uszályt s szeleskedésében a kivánt magasságnál felebb találta emelni. A hölgy „köszönöm“ helyett egy „szemtelen“ szóval fizet. a nő férje pedig egy kézmozdulattal hálálja meg a kéretlen szolgálatot, mely mozdulat az ifju ember balképét pirosabbá tette a jobbnál. A jelenet többi részlete elmosódott a tolongásban.

— **A történelmi** társulat marosvásárhely — segesvári idei nagy gyülését özsze kellene kötni a „Székely mivelődési és közgazdasági egyesület“ csikszeredai közgyülésével annyiban, hogy az aug. 20-án Segesvárott tartandó zárülés után a történelmi társulat tagjai aug. 31-én Csik-Szeredába indulhassanak,, hol szept. 2-án iesz a sz. m. és k. e. közgyülése. Budapestről és az ország különböző részeiből sok nevezetes egyén igérkezik a tört. társ. nagy gyülésén részt venni. — Föltesszük — irja a „Marosvidék“ — Maros-Torda-, Nagy-Küküllő-, Udvarhely- és Csikvármegyék derék hatóságairól azt az előzékeny figyelmet, hogy gondoskodni fognak arról, miszerint nevezesesebb vendégeink felajánlandó magán fogatokon kényelmesen tehessék meg az expeditiót hazarészünk egyik legregényesebb részére. Ha Csikvármegye nemes törvényhatósága két ezer frtot szavazott meg a sz. m. ás k. e. nagy gyülésére és a birtokosok önkéntesen ajánlották fel fogataikat a vendégek szállitására, hisszük, hogy azt a nem nagy számu, de igen választékos kis társaságot, melynek élén Ipolyi Arnold püspök (elnök,) báró Kemény Gábor miniszter (alelnök,) Pulszky Ferencz muzeum igazgató (alelnök) állanak, s melyben több akademita elismert nevü iró vesz részt, egész diadallal fogják bevinni a kies Erdély egyik legclassicusabb földére, Bálványosvár vidékére.

— **Vihar**. Görgényvidékén a folyó hó 18-án minden ember azon hiedelemben volt, hogy mind maga, mind marhája, mind pedig mezei terményei az elemek áldozatává lesz, mert este 7 órakor a láthatár elsötétült s délfelől iszonyu zugás hallatszott, a szél mind hidegebb s hidegebb lett. — A veszélyre figyelmeztető harangok kongása is oly rémitőleg hangzott, hogy nem lehetett mást gondolni, mint azt, hogy soha több felviradást nem érünk. — Sokan hiszik itten, hogy a harangozás a jeget eltávolitja, de most is, mint már sokszor meggyőződhettek arról, hogy bizony a harangozás azt nem teszi. — Eljött az iszonyu nagy eső jéggel elegyesen s egy egész óráig hullott szakadatlanul — mint hullhatott a vizözönkor. — Ekkor egy kissé csendesedni kezdett s egy-egy kis szünetet tartva másnap délig tartott. Ma reggel felsütött a nap, de nagy köd kezdette elboritani a vidéket. — A jég pászmánként a vidéken még ki nem számitott károkat okozott. — Kerteink, szántóföldeink s kaszálóink ugy mag vannak telve vizzel, hogy ezen vizet a föld befogadni teljességgel képtelen s igy lecsapolásról kezdettünk gondolkozni s kertjeinkben hozzá is fogtunk. — A görgényvizén, a hol az óriási tutajozás e hó 19-én kellett volna megkezdessék, a nagy eső miatt megnőtt folyón a miután a nagy költséggel épitett sok véd- és jászolgát a nagy viz által több helyen megrongáltatott, a mig ki nem javittatik addig — a talajok meginditása nem lehetséges. — Az óriási tutajozásról — midőn az megkezdethetik — irni fogok. Görgény-Szt-Imre 1879. jun. 20.

— **Árviz**. Csáki-Gorbóról értesitenek, hogy ott junius 18-án este fellegszakadás következtében árviz volt, mely hidakat, utakat és kerítéseket rombolt s a mezei és kerti veteményekben tetemes kárt tett. A közel fekvó Komlós-ujfalu községben szintén nagy árviz pusztitott s a közlekedést megakadályozta. E faluban az utczák patakokká váltak. Itt és Vajdaházán a mezei terményokben sok kárt tett az iszapolás. Valószinüleg adóleirásra lesz szükség. A cserneki határon két hid megrongálva s a nagy hid szintén megtámadva omlás folytán.

— **Szegedről** távirják juk. 20-áról: Lechner mérnök ur a mérnöki osztály vezetője, a város régi térképeit és tervrajzát tanulmányozza, hogy mennyibe vehetné hasznukat. A nagy léptékben meglevő, régebbi fölvétel alapján készült városi tervrajz megbizhatóságát puhatolja most s tájékozást szerez magának a Szegeden létező műszaki dolgokról, hogy az ezutáni teendőket megállapithassa. Eddigi terv mindenesetre az, hogy Szegedet mindenben a nyugoti nagy városok niveaujára emeljék. Az albizottságok serényen folytatják a becsléseket és számtalan nehézség daczára máig 14 utczát befejeztek. A központi albizottság megkezdte a fölülvizsgálatot; a Dugonics-téren megkezdték a szivattyuzást és a földtöltést, a Széchenyi téren Neuhoffer két angol vasházat ma kezdett felállittatni; a királyi biztos megszemlélte. A Csekáj-hidnál ma készültek el a zsilipek, melyek a külső árnak netáni emelkedése esetén az eszközölt vizlecsapolási nyilásokat lesznek hivatva elzárni. Eddig két átvágás történt a hid előtti töltésen két-két méter szélességben, s ha a viz lefolyása oly kedvező lesz, mint az eddigi s különösen a mai, még egy harmadik átvágás fog a töltés közepén eszközöltetni, A kir. biztos elkészittette Szeged városának jelenlegi térképét, melyen ki vannak tüntetve a meglevő és az összedőlt házak s annak egy-egy könyomatu példányát a biztosi tanácsosoknak megküldette, melyek a helyszini becsléseknél jó szolgálatot fognak tenni.

— **A szolnoki rablóbanda**. Szolnokról junius 19-ről irták a „P. N.“-nak: Az itt állomásozó 68-dik számu gyalogsorezredből megszökött Kulka József közlegény már nemcsak maga garázdálkodik. Tegnapelőtt éjjel ugyanis, ugyanazon századból 2, némelyek szerint 3 közlegény szintén megszökött és csatlakozott Kulkához, ki, azon eljárásából itélve, hogy több egyén számára parancsolt a Blaskovich tanyáján enni és inni valót, ugy látszik, számitott és várt ez utóbb elszökötteke, miből következtethetni, hogy itt egy rablóbanda szervezkedik. A gabona csaknem ember magasságu, s a gabnában észrevehetlenül elbujva, a Kulkánál levő katona fegyverrel 600 lépésnyire könnyen lelőheti a közeledőt a nélkül, hogy ez a minden pillanatban halállal fenyegető veszélyt csak sejthetné is. Tegnap délután Szolnok város fő- és alkapitánya két pandurral, két, a kocsi hátuljához kötött hátaslóval, roppantul felfegyverkezve kimentek állitólag a szandai tanyára, de még nem fogták el a haramiákat.

— **Iszonyu családi tragédia** hozta izgatottságba e hó 12-kén K.-Ladány lakósságát. — Papp Cs. Sándor jóravaló szorgalmas földmives, boldogságát teljesen megmérgezte házsártos felesége, elkeseredésében a nevezett nap éjszakáján nejét megfojtotta, magát pedig felakasztotta. Reggelre mindkettőt halva találták.

— **IX. Pius** örököseinek pőre, a három bibornok ellen az egész vagyon kiadása tárgyában nagyon bonyolulttá válik. Azt beszélik, hogy a Mastai család azon évenkinti 3,600,000 lirát is követeli, mit Pius az olasz kormánytól nem fogadott el Ez összeg a fizetési nap után öt évre a kincstárra száll vissza, ez a nap azonban még nem érkezett meg. Azt a kérdést, hogy a Mastai család által igényelt mintegy 18 millló lira a pépa utódját vagy a családot illeti-e, most a törvényszék, jövóre pedig a kamara által hozott törvény fogja eldönteni. Elég különös volna, ha az egyház, mely a szóban forgó nagy összeget makacsul visszautasitotta, most az örökösök zsebébe hagyná vándorolni.

— **Öreg testben fiatal sziv**. Mult vasárnap Nagy-váradon egy 75 éves asszony tartotta kézfogóját 50 éves férfival. Hogy mi vezette a tüzesvérü öreg nőt emez — életében már ötödik — házasságra, arról beszéljenek a sziv rejtelmei. Elég az hozzá, hogy az eset megesett. A koros menyasszony kézfogóján az unokák és minden családbeli gyermek nagy száma vett részt. — Mert bár az öt izben férjhez ment asszonyt soha nem áldá meg az ég magazatokkal, volt elég a megfelelő férjeknek, miután mindannyiszor özvegy emberrel lépett ökelme házasságra. Furcsa lenne, ha a vén fűz még kivirázzanék.

— **Oroszosan**. Háromszék megyében, a sok gyujtogatás miatt röktönitélő biráskodást hirdettek. Ennek következtében aztán az alispán csürét éz gazdasági épületeit röktön felgyujtották; s mivel erre a vizsgálat röktön meginditatott: fogták magukat valami zsiványok s két körjegyző gazdasági épületeit is felgyujtották. Egészen á la russe!

— **Árviz Bogyiszlón**. Pestmegye alispáni hivatalához Bogyiszló községéből a következő sürgöny érkezett: „Bogyiszló gátja váratlanul átszakadt, s a község megmentéséhez kevés a remény. A viz elfogására minden lehető megtétetett. Bogyiszlói elöljáróság.“ — Az alispáni hivatal — Földváry Mihály távollétében — azonnal utasitotta a járási szolgabirót, hogy rögtön a helyszinére menjen, tegye meg a kellő intézkedéseket, s küldjön részles jelentést.

— **Közel fél millió forint** gyült már össze az osztrák belügyminiszteriumban a magyarországi árvizkárosultak részére tisztán az osztrák tartományokból. — A napokban is 77 ezer forint érkezett innen a magyar belügyministerhez.

— **A horvátok** is akarnak iparkiállitást rendezni Zágrábban 1881-ben. A horvát hivatalos lap erről czikkezve, azt ajánlja, hogy a kiállitás kiterjedjen az összes délszláv tartományokra. A horvát hivatalos lap a kovetkező tartományokat sorolja a délszlávok közé: Krajna, Styria, Görz, Karinthia, Isztria, Dalmáczia, Bosznia, Herczegovina, Szerbia. Bulgária.

— **Püspöki uradalom átadása**. A n.-váradi gör. kath. püspöki uradalmat nehány nap előtt adták át hivatalosan Pável Mihály, az kinek uj nagyváradi gör. kath. püspöknek. Az uradalom javai leltároztattak, az ujabb időben emelt épületek megbecsültettek, s eme becsárban csatoltattak a vagyonhoz.

— **A Pó áradása** igen tetemes. A Piacenza és Mantua közötti vidék tengerhez hasonlit; az utóbbi városba menekült hajléktalanok száma 20,000, a töltéseken sok ezer ember tanyáz. A viz által okozott kár sokkal tetemesebbe, mint a mennyi kárt az Aetna tüze okozott.

— **Halálozások** Már özvegy Opris Gyuláné, született Csukai Anna. fájdalomtelt kebellel tudatja, hogy szeretett férje, Opris Gyula, m. kir. távirdatiszt, folyó év junius hó 20-án éjjeli 2 órakor, életének 34-ik, boldog házassága harmadik, hivataloskodása 13-dik évében hülés következtében megszünt éli. — Alólirottak mélyen megszomorodott szivvel jelentik, hogy szeretett atyjok Nagy-Iklódi László Márton, munkás életének 71-ik, özvegysége 18-ik évében megszünt élni. László Lajos, neje Márkovics Mari, László Zsuzsa özv. László Lászlóné, László József, László Anna, férje Pap Lukács, László Czeczilia, László Mari.

— **Hadsi Lója** — mint táviratunk jelzé — megszökött. Hadsi Lója, ki már teljesen felépült, e hó 17-én éjjel egy ablakhoz erősitett lepedőn leereszkedve a szerajevói kórházból megszökött. Reggel rögtön észrevették szökését; végre az üldözésre kiküldött katonák egy nem messze fekvő cserjésben találták meg a Miljatzka partján. — A foglyot délben óriási embertömeg kiséretében vitték a városba. Bizonyos, hogy Hadsi a novibazári pasalikba akart szökni.

— **A spanyol király** a „Gaulois“ hire szerint a cortes bezárása után Bécsbe jön. Ez ut aligha nem házasodási szándékkal van összefüggésben; a király ugyanis Frigyes főherczeg nővérét, Krisztina főherczegnőt készül eljegyezni.

— **Az angol királyné izlése**. Victoria királynő nem türi, hogy a környezetében levő nők hajukat homlokukra lefésülve hordják. — Connaugt herczeg menyegzője alkalmával koszoruleányok utasitást kaptak, hogy sem az emlitett frizurával, sem fasarku czipőben, sem hátul feltüzött ruhával ne jelenjenek meg. Egy fiatal nő, ki homlokán megnyirt hajjal jelent meg egy kihallgatáson, a lord kamarástól azon épen nem gyöngéd figyelmeztetést kapta, hogy addig ne merje magát mutatni a királyi palotában, mig haja meg nem nő.

— **Mikor az uristen utazik**. Egy Texasban megjelenő lapban egy hirdetés igy szól: „Tetszett a világok mindenható alkotójának, midőn épen Mexicó felé utban volt, szeretett testvéremet N. N.-et magához venni.“

— **Az Aetnáról**. Egy levelező, ki a kratert e hó 6. és 7-ike közti éjen megmászta, utjáról a következőket irja: A vezérkari térkép segélyével elhatároztam a Monte Nero (fekete-hegy) csucsát megmászni, mely 2033 meter magas. — Tudtam, hogy a tüzokádó nyilások, melyek a Majo Alcantanáról látszottak, a Ponte di Ferro hegyen (2025 méter magas) és a Timparosson (2018 meter vannak. Ha tehát 10—15 meterrel ezeknél magasabbra mászok, bizonyos voltam benne, hogy jó áttekintést nyerek. Mennél magasabbra másztam annál elragadobb lett a látvány, mely elém tárult, s melyet leirni lehetetlen. A toll nem elég erre, nem a rajzón sem, egy festő mesterkezének is dolgot adna e feladat. A három hegy közti völgy körülbelül egy klmnyi kiterjedésben tele volt folyós lávával, mely tüzfolyamhoz hasonlitott. Ha egy petroleumtengert felgyujtanának, annak sem lenne ily rendkivüli, megragadó tekintete. A két hegy déli hajlata meg volt hasadva, s e tátongó szakadékból lövellett ki a láva, mely onnét a völgybe rohant. A két főkrateren kivül mindenfelé látható voltak apróbb nyilások; 34-et olvastam meg ilyen, de volt ennél több is: egy ismerősöm, a ki nálam felebb mászott, 65-öt számlált. A kitörés már ekkor lassudni kezdett. a kidobott kövek alig emelkedtek fel a levegőbe.

— **A cyprusi szakállkérdés** jött szóba az angol parliamentben. Lord Stanley of Aderley ugyanis kérdést tett a felsőházban, hogy a külügyminiszter adott-e utasitást annak a megakadályozására, hogy cyprusi foglyoknak, nevezetesen görög lelkészeknek szakállát le ne nyirbálják. Salisbury marquis ezt felelte: A két görög fogoly lelkésznek szakálla az angol börtön-szabályok értelmében nyiratott ugyan le; de e mellett szabálytalanság is történt, mert a szakáll-borotválás csak oly foglyoknál alkalmaztatik, kik hosszabb időre vannak elitélve, mig a két görög lelkész fogsága rövid időre terjedt. Ha Cyprus görög lakossága előtt az ily börtön-szabályok ellen nagy ellenszenv és előitélet van, a kormány kötelességének fogja tekinteni, hogy ezt fontolóra vegye, de egészben az a látszata van a dolognak, hogy a görög klerus mindenképen ki akarja magát vonni a polgári hatóság ellenőrzése alól.

— **Bobory Károy**, nagy-kátai plébános, volt országgyülési képviselő s a függetlenségi pártnak buzgó bajnoka. e hó 15-én Nagy-Kátán meghalt. A boldogult 72 évet élt s halála agyszélhüdés folytán hirtelen következett be.

— **Nápoleon** herczeg haláláról a következő részleteket közlik a „N. W. Abendblatt“-tal Londonból: Az Unvolosi felé vezető uton két törzskari tiszttel és a királyi dragonyos ezredből kirendelt gyönge kisérettel kémszemlére ment a herczeg. Az ut mind két felén egyszerre zulu-rajok tüntek elő és a herczegre rohantak, a ki leszállott lováról és az átellenes magaslatot, a melynek tetején nagyobbféle kraal volt, táborlátcsővel vizsgálta. A herczeg csak akkor vette észre a fenyegető veszélyt, midőn táasai kiáltásokkal figyelmeztették. De ekkor már későn volt, a zuluk körül vették őt és a lóról leszállt kisérőit, csak a lovon ülők futhattak el, kik azután zajt ütöttek a táborban. Wood ezredes rögtön segitségére sietett a gárde-dragonyosakkal és lovas vadászokkal, és megtalálta a herczeg holttestét, a melyen lándzsadöfések voltak észrevehetők; az egyik lándzsa még a sebben volt.

— **Borzasztó** vérengzés történt nehány nappal előbb a sályii erdőben. — Egy belferényi földmives nejével az erdőn keresztül hazafelé gyalogolt, egyszerre két ember utjokat állta és pénzöket követelte. A szegény földmivest, ki ellenállani merészelt, leteritették, össze-vissza kinozták és azután meglőtték. A kétségbeesett asszony kegyelemért könyörgött a zsiványoktól, — mert oda haza nehány hónapos kis csecsemője várja anyját. A vad, lelketlen emberek erre, nehogy az asszonyvalaha elárulja kilétöket, kiszurták mind két szemét és ugy hagyták az erdőben az örök sötétség közepette. — A szerencsétlen teremtést ugy találták meg a sályii emberek meggyilkolt férjénekhullája mellett. A tetteseket eddig mindensikernélkül nyomozzák.

CSARNOK.

Hirneves bölcsészek életéből.

Semmi sem természetesebb ama kiváncsiságnál s érdekeltségnél, melylyel az emberiség viseltetik az emberiség egyes nagy alakjai iránt, kik bármi téren, kiemelve önmagukat a középszerűség setétségéből, mintegy messze kimagasló határkövekké lettek az emberi ész és tehetség mezején, mondhatni, lángoszlopokként szerepeltek az emberi nem történelmében, melyek fényénél a kortársak tekintetet vethettek a jövőbe s melyek fényénél a mai nemzedék visszapillantani képes a multba.

E rendkivüli alakok közt nem utolsó helyet foglalnak el a bölcsészek, philosophusok, e majdnem csodálatos lények, kiknek alakjait majd mythikus félhomály, isteni glória sugározza körül (mint az ó-korban), majd a szent inquisitió máglyáinak fellobogó lángja világitja meg, (mint a középkorban) s kik még ma is, mikor sem isteneknek, sem ördögöknek, hanem a mienkhez hasonló husból s vérből álló embereknek tartatnak csupán, még ma is, mondjuk, méltó jogot tarthatnak részvétünk s érdekeltségünkre, mint oly halandók, kik az Istenség, a Teremtés, az Ember, szóval halhatatlan problemák megfejtésére szentelték s szentelik életüket, s inkább vagy kevésbbé helyes utakon bukdácsolnak, most előre, majd hátra.

Ily hirneves egyének, philosophok életéből, alakjairól vesz most az olvasó egyes karczolatokat, érdekes adatokat, jellemvonásokat, jeles mondásokat, történelmi anekdotákat, kortársaktól hátrahagyott véleményeket stb., melyek olykor hosszas életrajzoknál hivebben jellemzik az illetők egyéniségét, kedélyét, lelkületét.

Előre bocsátva, hogy az adatokat a világhirü angol tudós és iró Lewes György Henrik nagy müvéből (A philosophia története“ 3 kötet. A m. t. académia megbizásából forditotta dr. Bánóczy József) meritettük: kezdjük el mindjárt egyvelegünket a philosophia ősatyjainál: a görögöknél.

Érdekes, hogy a görög nemzet élénk képzelme milyen legendai homálylyal, milyen isteni nimbussal vette körül egyes nagy embereinek — s igy bölcsészeinek is — alakjait.

Pythagoras például — ki egyike volt a mathemathica nagy megalapitóinak, alkotója a világegyetemet az Egy-ből leszármaztató bölcsészetnek, feltalálója, állitólag a „philosophus“ szónak — Pythagoras, mondjuk, oly mesés homályba van burkolva, hogy a tudósoknak nincs is már reményük, hogy az alól valaha kivonhassák.

A mesék szentté avatják, csodatevőnek és olyannak mondják, ki emberi bölcsességnél többre tanitott. Már születése is csodás: némelyek Hermes, mások Apolló fiának mondják; az utóbbi bizonyitására mondják: hogy arany ágyéka lett volna. Egyetlen szavával megfékezte a dauniusi medvét, mely az országot pusztitotta; suttogásával visszatartott egy ökröt, hogy a babot le ne egye. Különböző helyeken hallották őt előadni: Mesopotamiában és Taurominiumban s pedig ugyanazon napon s ugyanazon órában. Midőn átkelt a folyón, ennek istene e szókkal köszöntötte: „Üdvözöllek Pythagoras!“ A Sphaerák harmoniájának zenéjét szintén hallotta.

Későbbi tanitványai istenként tiszteltek. Magatartásában csakugyan volt valami, mi őt a közönséges embereken felülemelni látszott. Történetiróinak rajza szerint: ő mindig fehérben járt, tejét arany-korona diszité, tekintete komoly, főnséges és nyugodt volt; nem volt abban sem az emberi öröm, sem az emberi bánat kifejezése; el volt merülve a lét mélyebb titkainak szemlélésében; odaadással figyelt a zenére és Homeros, Hesiodos és Thales hymnusaira, vagy hallgatá a Sphaerák harmoniáját.

Képzelhető: mily csodás benyomást tett az eleven beszédes, sürgő-forgó görög népre e férfiu, ki mindig oly méltóságos, komoly, hallgatag és gondolkodó volt!

Empedocles neve szintén ott szerepel a regék birodalmában. Neki is fenséges és méltóságos magatartást tulajdonitanak s csodálatos hatalmat a természet felett. Csodákat mivelni Empedoclesnek puszta időtöltés volt. Jövendölésben, orvosi tudományban, a szelek és esőzések fölötti hatalmában tett csodái oly számosak és hirhedtek voltak, hogy az olympusi játékoknál megjelenvén, minden szem alázatos tisztelettel fordult feléje. Ruházata és tartása megfelelt hirnevének. Papi öltözettel, arany-övvel, delfosi koronával járt, hallgatóinak nagy kiséretével.

Haláláról szintén különféle mesés versiók keringenek. Az egyik szerint egy szent ünnep alkalmával mennyei világosság fényében emeltetett az égbe. Egy másik népszerübb monda szerint: az Aetna üregébe vetette magát, hogy halálának oka ismeretlen maradjon s istennek tartassék, de sárgarezes, himes czipőinek egyike, egy kitörés alkalmával kivettetvén, a dolgot napfényre hozta.

Különben róla azt mondják, hogy életében valóban istennek mondá magát s férfiak, nők tisztelettel imádták. Azonban valószinüleg csak oly tiszteletet követelt ő eleve, minőt a nép minden táltosának, papjának, orvosának és fejedelmének, haláluk után, helyezett kilátásba.

Hogy különben ez állitólag önistenitő bölcs lelkében sok önzetlenség is volt, bizonyitja az a historiai tény: hogy visszautasitotta szülőföldjének, Agrigentiumnak kormányzását, melyet polgártársai önként ajánlottak neki.

Democritos-ról, a „nevető philosophus“-ról ismét számtalan adomát sorol elő a hagyomány, melyek szintén lehetetlenek vagy legalább valószinütlenek. Például az: hogy szemeit egy gyujtó-üveggel égette volna ki azért, hogy eszét jobban és zavartalanabbul ismerhesse meg. A mi mint Lewes megjegyzi, világosan ellenkezik abbeli nézetével Demokritosnak: hogy a szem a lélekhez vezető legfontosabb bejárásoknak egyike.

Érdekes az az esetleg, melynek Democritos hihetőleg bölcsészi, tudományos életirányát köszönheti. Családja nemes és gazdag volt; annyi gazdag, hogy Xerxest Abderában egy alkalommal fényesen megvendégelte.

A hatalmas uralkodó, köszönetképp, mágusai közül ott hagyott nehányat, hogy a fiatal Democritost oktassák.

Democritos szintén visszautasitá a legfőbb kormányhivatalt, melyet szülőfölde, Abdera ajánlott föl neki.

Protagoras, kiről azt mondják, hogy ő nevezte magát először sophistának, szülőhelyén, Abderában hordár volt. Democritos találkozott vele egyszer s ugy találta: hogy a csomó föltalálásában nagy ügyességgel bir. E találkozás eredménye a lett: hogy Democritos Protagorást a philosophiára kezdé oktatni — s igy lőn a hordár a hires bölcsész Protagorás.

(Folytatása köv.)

A „KELET“ magán távirata.

Feladatott **Budapesten** jun. 22. 2 ó. — p. éjjel
Érkezett Kolozsvárra jun. 22. 2 ó. 40 p. éjjel

A „Deutsche Zeitung“ szerint a Novibazárba való vonuláshoz az előkészület ismét foly. A nyugati hatalmak nem csak a khedivének, de fiainak is távozását kérik.

Távirati tudósitás
a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről junius 22.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	tól kr	ig frt	ig kr
Buza	bánsági	9	95	9	55
	tiszavidéki	9	25	9	95
	pestvidéki	8	85	9	25
	fehérmegyei	8	90	9	35
	bácskai	—	—	—	—
Rozs	magyar	6	15	6	30
Árpa	takarmány	5	—	5	25
	maláta	6	80	—	—
Zab	magyar	5	55	5	75
Tengeri	bánsági	5	15	5	20
	másnemü	5	05	5	15
Repcze	káposztа	—	—	—	—
	bánsági	—	—	—	—
Köles	magyar	5	—	5	20
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	9	95	9	97
„	Szept.—Oktre szállitan.	9	92	9	97
rozs	tavaszra szállitandó	—	—	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	5	10	5	15
repcz.	káposztа Aug. Szept. szál.	12	6/8	12	/9
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	12	3/8	12	4/8
szesz (ny.)	100 liter százalékként.	27	1/4	27	1/2

Érték- és váltófolyam.
1879. junius 22.

Magyar aranyjáradék	93.35.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	—.—.
„ „ „ 2 „	—.—.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „	83.30.
„ „ állami kötvény 1876 év	74.—.
„ vasuti kölcsön	111.25.
„ földtehermentesitési kötvény	85.75.
temesi „ „	83.75.
erdélyi „ „	82.80.
horv. slavon „ „	87.50.
magy. szőlődézma váltság „	88.—.
Oszt. egységes államadósság papirban	66.50.
„ „ „ ezüstben	68.30.
„ aranyjáradék	77.85.
1860. államsorsjegy	125.90.
Oszt. nemzeti bank részvény	8.28.
„ hitelrészvény	260.50.
magyar. hitelbank	251.50.
Ezüst	—.—.
Cs. k. arany	5.48.
Napoleond'or	9.23.
Német birod. mark	56.85.
London	115.85.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Bökösy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218—5) (30—300)

Elsinger M. J.
Bécs, Neubau 2
Zollergasse.

esőköpenye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

Az ujonan berendezett

Szamosfalvi gyógyhatásu Sósfürdő

vasárnap, e hó 22-kén a t. cz. közönség használatára átadatik
a jelen fürdési idényre.

Az ünnepélyes megnyitás

jövő vasárnap 29-dikén fog megtartatni,
mely alkalommal egyik kolozsvári Zenekar fogja a t. cz. vendégeket mulattatni. Az előző években elhanyagolt étkezés, a legjobb s gondos kezekbe jött, jót állva **a jó s izletes étkek és italokról**, pontos kiszolgáltatás és olcsó árról. A t. cz. közönség becses pártfogásába ajánlva magát számos látogatásért esd

(223) (1—1) **PLIHÁL GYÖRGY**, főbérlő.

(224) A (1—1)

Bőmische Union-Bank áru-osztálya
Prágában

földtermékek bizományi eladását
eszközli, s azokra a legjobb feltételek mellett **előleget** ad.

A prága-bubnai pályaudvarokban levő **nyilvános áruraktárában** lerakott áruk a visszaszállitásnál különböző irányokba **egyenes tarifát** élveznek.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt
kapható:
OLCSÓ KÖNYVTÁR.

Szerkeszti
GYULAI PÁL.

1. CSOKONAI Vitéz Mih. DOROTTYA, vagyis a dámák diadalma a farsangon. Furcsa vitézi versezet IV. könyvben 20 kr.
2. BRET HARTE KALIFORNIAI BESZÉLYEI. Angolból ford Belényesi Gábor 40 kr.
3. KÖLCSEY FERENCZ. ELBESZÉLÉSEI. 20 kr.
4. MACAULAY T. B MACHIAVELLI. Angolból forditotta B. P. 20 kr.
5. KERÉNYI FRIGYES. ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI 1840—1851. 60 kr.
6. SANDEAU GYULA. A MONTSABREYI KASTÉLY. Beszély Franciából ford. B S. 20 kr.
7. KÁRMÁN JÓZSEF. FANNI HAGYOMÁNYAI. Beszély. 20 kr.
8. SOLLOHUB gróf. ELŐKELŐ VILÁG. Orosz beszély. 30 kr.
9. SZIGLIGETI EDE. LILIOMFI Eredeti vigjáték, népdalokkal, zenével, három fel. 20 kr.
10. DICKENS KÁROLY, KARÁCSONYI ÉNEK, prozában levén voltakép egy kisértetes beszély. Angolból forditotta Belényesi Gábor. 30 kr
11. GOGOL MIKLÓS. BESZÉLYEK az OROSZ ÉLETBŐL. I. Küpönyeg. II. Egy kép a régi jó időkből. 20 krajczár.
12. CHATEAUBRIAND, ATALA. Franciából fo d. Csiky K. 20 kr.
13. TENNYSON ALFRÉD KIRÁLY-IDYLLEK. I. Helén. II. Ginevra. Angolból forditotta Szász Károly. 20 kr.
14. MACAULAY T. B. LORD BACON. Angolból forditotta B. P. 40 kr.
15. KEMÉNY ZSIGMOND. SZERELEM és HIUSÁG. Beszély. 30 kr.
16. HUGÓ VICTOR. HERNANI. Szomorujáték öt szakaszban. Forditotta Szász Károly. 30 kr.
17. KÖLCSEY FERENCZ válogatott SZÓNOKI MŰVEI. 60 kr.
18. JÓSIKA MIKLÓS br. EGY IGAZ EMBER Beszély. 20 kr.
19. CONSCIENCE H. A SZEGÉNY NEMES. Flamand beszély. Franciából ford. Greguss Ágost. 40 kr.
20. POPE S. A MŰBIRÁLATRÓL. Tanköltemény, angolból ford. Lukács Móricz 20 kr.
21. PÁLFFY ALBERT. EGY KASTÉLY az ERDŐBEN Beszély. 20 kr.
22. BOISSIER GASTON VIRGIL. Franciából. Végh Arthur. 30 kr.
23. SOLLOHUB gróf A GYÓGYSZERÉSZNÉ. Beszély. Orosból forditotta. Brassai Sám. 20 kr.
24. MACAULAY T. B., MILTON. Angolból forditotta. B. P. 20 kr.
25. GOETHE. IPHIGENIA TAURISBAN Dráma öt felvonásban. Ford. Kis János. 30 kr.
26. BEAUMARCHAIS. FIGARO HÁZASSÁGA vagy egy napi bolondság. vigjáték öt felvonásban. Forditotta Paulay Ede. 50 kr.
27. GYULAI PÁL. A VÉN SZINÉSZ. Beszély. 20 kr.
28. STIFTER ADALB. BRIGITTA. Beszély. Németből forditotta. B. J. 20 kr.
29. GAUTHIER TH. A LÉLEKCSERE. Regény. Franciából forditotta, Szekula Gyula. 30 kr.
30. MACAULAY T. B., BYRON. Angolból forditotta. B. P. 20 kr.
31. JERROLD DOUGLAS. ZSÁK MŐR. Magyaritotta Belényesi Gábor. 30 kr.
32. EYNAUD A. FERIZADE DALA. Beszély. Franciából ford. Huszár Imre. 20 kr.
33. CZUCZOR G NÉPIES KÖLTEMÉNYEI. 30 kr.
34. PRESCOTT H. E. SCHÄFFER MAGDALENA. Beszély. Németből ford. Csukássy József. 40 kr.
35. SAYOUS E. A MONGOLOK BETÖRÉSE Magyarországba 1241—1242. Franciából forditotta. Takács István 20 kr.
36. ZICHY ANTAL ELBESZÉLÉSEI. 30 kr.
37. Quintus HORATIUS Flaccus. A KÖLTÉSZETRŐL. Levél a Pisókhoz. Ford. Czuczor Gergely. 20 kr.
38. FLEGLER S. A MAGYAR TÖRTÉNETIRÁS TÖRTÉNELME. SAYOUS Ed. A MAGYAR TÖRTÉNELEM KÚTFORRÁSAI. Mind a kettőt forditotta ifj. Szinnyei József. 60 kr.
39. SAND GYÖRGY. Az ÖRDÖG-MOCSÁR. Beszély. Franciából ford. Csukássi József. 30 kr.
40. LESSING G. E. LAOKOON, vagy a festészet és költészet határairól. Furólagos fejtegetésekkel az ókori művészet történetének egyes pontjaihoz. Forditotta és bevezette Braun Zsigmond. 50 kr.
41. KOVÁCS PÁL. FARSANGI KALANDOK. Beszély. 20 kr.
42. CSOKONAI Vitéz Mih. LILLA. Érzékeny dalok III. könyvben. (1793—1802.) 30 kr.
43. MÉRIMÉE Prosper. CARMEN. Beszély. Franciából ford. B. P. 20 kr.
44. NAGY IGNÁCZ. TISZTUJITÁS. Vigjáték négy felvonásban. 1842-ben akadémiai pályadijt nyert mű. 40 kr.
45. MURRAY E. C. GRENVILLE. A FRANCZIA POLITIKAI ÉLETBŐL. Rajzok. Angolból ford. Belényesi G. és Huszár I. 60 kr.
46. FRAKNOI VILMOS. II LAJOS és UDVARA. Történeti rajz. 20 kr.
47. SAND GYÖRGY. LEONI LEÓ. Beszély. Franciából ford. Visi I. 50 kr.
48. MICHELET GYULA. LENGYEL- és OROSZORSZÁG. Franciából forditotta de Gerando Antonia. 30 kr.
49. FLEGLER SÁNDOR. KÖLCSEY FERENCZ. Németből ford. ifj. Szinnyei József. 20 kr.
50. EGY FALUSI FŐTÁRIUSNAK BUDAI UTAZÁSA, melyet önnön maga abban esett viszontagságaival együtt az elaludt vérü magyar szivek felserkentésére és mulatságára e versekbe foglalt. Gyadányi J.-től. 40 kr.
51. PLOUVIER ED. BESZÉLYEK. Francz. ford. Milesz Béla. 30 kr.
52. FEUILLET OCTAV. TRÉCOEUR JULIA. Elbeszélés. Franciából Csukássi József. 30 kr.
53. KAZINCZY FERENCZ. MAGYARORSZÁGI UTAK. 20 kr.
54. TOLSTOJ L. N. gróf CSALÁDI BOLDOGSÁG. Beszély. Oroszból forditotta Szentkirályi Albert. 40 kr.
55. KISFALUDY KÁROLY. TIHAMÉR. Beszély. 30 kr.
56. FLEGLER SÁNDOR. SZALAY LÁSZLÓ és MUNKÁI. Forditotta ifj. Sinnyei József. 50 kr.
57. SZIGLIGETI EDE. MAGYAR SZINÉSZEK ÉLETRAJZAI. 40 kr.
58. VASILIADIS Sz. N. GALÁTEA. Dráma 5 felv. Uj-görögből ford. Kállay Béni. 20 kr.
59. DAYKA GÁBOR KÖLTEMÉNYEI. 20 kr.
60. KAZINCZY FERENCZ. BÁCSMEGYEINEK GYÖTRELMEI. 30 kr.
61. GOGOL MIKLÓS BULYBA TÁRASZ. Beszély. Oroszból ford. Almási László. 30 kr.
62. KISFALUDY KÁROLY. IRENE. Szomorujáték 5 felv. 30 kr.
63. ZSILINSZKY MIHÁLY. KUPECZKY JÁNOS. 20 kr.
64. KÖRNER TIVADAR. ZRINYI. Szomorujáték 5 felv. Németből forditotta Szemere Pál. KÖRNER ZRINYIJÉRŐL. Birálat, irta Kölcsey Ferencz. 40 kr.
65. CSOKONAY VITÉZ M. ÓDÁK. Két könyvben. (1794—1804). 20 kr.
66. ANDERSEN. REGÉK és MESÉK. Forditotta Milesz Béla. 30 kr.
67. KISFALUDY KÁROLY VÍG BESZÉLYEI. 40 kr.
68. OUIDA. EGY PÁR KIS FACZIPŐ. Beszély. Angolból ford. Belényesi Gábor. 40 kr.
69. THEURIET. A BUZAVIRÁGOK HÁZA. Beszély. Franciából ford. Ujkéri. 30 kr.
70. SCHILLER. MÓZES KÜLDETÉSE. Ford. Jurany Gusztáv. 20 kr.
71. TAINE H. Az ESZMÉNY a MŰVÉSZETBEN. (Az „Ecole des Beaux-Arts"-ban tartott előadások.) Franciából ford. Harrach József. 30 kr.
72. LESSING Gotthold Ephraim. BÖLCS NÁTHÁN. Drámai költemény 5 felvonásban. Németből forditotta. Zichy Antal. 50 kr.
73. BEULÉ. AUGUSZTUS CSALÁDJA és KORA. Franciából átdolgozta Molnár Antal. 30 kr.
74. LINDAU PÁL. MOLIÉRE. Forditotta Bánfi Zsigmond. 30 kr.
75. FEUILLET OKTÁV. EGY NŐ NAPLÓJA. Regény. Franciából ford. Fáy Béla. 40 kr.
76. MACAULAY: BARÉRE BERTRAND. Angolból forditotta Angyal Dávid.
77. MOLIÉRE. A BOT-CSINÁLTA DOKTOR. Vigjáték három felvonásban, forditotta Kazinczy Ferencz. 20 kr.
78. LOUIS LENDE L. CAMARON. Episod a mexikói háborúból. Franciából forditotta Haraszti Gyula. 20 kr.
79. BODENSTEDT FRIGYES. SHAKESPEARE ÉLETE és MŰVEI. Forditotta W. L.
80. MÉRIMÉE Prosper. COLOMBA. Beszély. Franciából forditotta Szenvey József.
81. BERZSENYI DÁNIEL VERSEI. Hatodik kiadás.
82. KISFALUDY KÁROLY. CSALÓDÁSOK. Vígjáték 4 felvon.
83. ARAGO és VERMOND. AZ ÖRDÖG NAPLÓJA. Vígjáték 3 felvon., énekekkel. Franciából forditotta. Egressy Benjamin.
84. D'HAUSSONVILLE. SAND GYÖRGY. Franciából ford. P. E.
85. TELEKY LÁSZLÓ gróf. KEGYENCZ. Szomorujáték 5 felvonásban.

Ugyanott kaphatók:

MAGYAR REMEKIRÓK. Egy egy kötet 70 kr. Vörös vászonba díszesen kötve 1 frt. Csinos szekrényben a 12 kötet 15 ft.
1. KISFALUDY S. A KESERGŐ SZERELEM. A költő arczképével.
2. KISFALUDY SÁNDOR. A BOLDOG SZERELEM.
3. KISFALUDY KÁROLY KÖLTEMÉNYEI. A költő arczképével.
4. KAZINCZY FERENCZ KÖLTEMÉNYEI. A költő arczképével.
5. KISFALUDY SÁNDOR. GYULA SZERELME.
6. CSOKONAI MIH. VÁLOGATOTT VERSEI. A költő arczképével.
7. KATONA. BÁNK BÁN. A költő arczképével.
8. KÖLCSEY FERENCZ VERSEI. A költő arczképével.
9. 10. ZRINYI SZIGETI VESZEDELME. A költő arczképével. 2 kötet.
11. 12. GARAY JÁNOS. SZENT LÁSZLÓ. Tört. költemény. 2 kötet.

IRODALMI KINCSTÁR. Egy egy kötet 70 kr. Kék vászonba díszesen kötve 1 frt. Csinos szekrényben a 12 kötet 15 frt.
1. NÉPDALOK. Petőfi S. arczképével.
2. ROMÁNCZOK. Vörösmarty M. arczképével.
3. 4. MAGYAR BALLADÁK KÖNYVE. Arany J. arczképével, 2 kötet.
5. 6. KÜLFÖLDI LANT. Magyar költők műfordításai. 2 kötet.
7. EMLÉKKÖNYV. Magyar költők szemenszedett mondatai.
8. EPIGRAMMÁK.
9. 10. SZERELEM DALNOKAI. Válogatott gyüjtemény. 2 kötet.
11. 12. ÉLETISKOLA. Gyöngymondatok, aranyigazságok remekirók munkáiból. 2 kötet.

☞ E két gyüjtemény együtt egy nagy díszes szekrényben. 40 frt.

Stein János
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

A magas aristocrátia és t. cz. közönségnek ajánlom 1850. évben alapitott **butor és diszitményi telepzetemet.**

(211) **Bécs és Páris** (4—6)

elsőrangu gyáraival összeköttetésben lévén, mindig azon kellemes helyzetben vagyok,
tökéletes butorzatot
a legolcsóbb áron és legujabb minta szerint idom- és izlésteljesen előállitani.
Rajzok és fényképekkel kivánatra ingyen szolgálok.
Budapesten, Ferencz-József-tér 5 sz.

BAMBERGER FRIGYES, kárpitos és diszitő.

Osztr. cs. kir. kiv. és magyar kir. szab.

bojtorjángyökér-quint-esszenczia!

A fennebbi gyökérből nyert esszenczia eddigi tapasztalatok szerint még soha sem tagadta meg hatását buja haj- és szakáll-nevelés előmozditásánál, még kopasz helyeken sem. E jó hatás eddigelé mindenkinél, kor- és nemkülönbség nélkül egyaránt bebizonyult, miről számos hála és elismerő irat tesz tanúságot. Ára 1 frt. o. ért.

A fennebbi esszenczia mellett csupán a nálam készült

chinahéj-kenőcs vagy olaj

használandó, mert minden más kenőcs gátolja a hatást. 1 tégely 1 frt., 1 üveg olaj 1 frt., 1 darab chinahéj-cosmetique 50 kr.

Keleti rózsatej-kivonat,
ára 1 frt. o. ért.

Ősrégi eredeti rendelvény szerint készitve. Kitünő, a hárem szépjei által még most is sikerrel használt szer a bőr ápolására, s minden hátrányai megszüntetésére, mint szeplő, májfolt, borhimő, hőpörs, rézfolt stb. Gyorsabb hatás miatt hozzátartozik a **rózsatej-szappan,** 1 darab 30 kr. (164) (5—6)

Hair Milkon (hajifjitó tej.)

Ez azon bámulatos tulajdonnal bir, hogy szürke, vagy fehér hajnak visszaadja eredeti szinét, de csak 8 — 10 nap múlva, mikor a hatás nyilvánul. **A Hair Milkont** mint e czélra egyetlen, legjobb s teljesen ártatlan szert az áruhatom, mely a legmeglepőbb hatást eredményezi. Egy üveg ára 2 ft 50 kr.

Csak azon készitmények valódiak és hatályosak, melyek ragjegyül a mellékelt bejegyzett védbélyeget hordozzák.

A fennebbi különlegességek valódi minőségben csak **Paternoss J.** illetszerész és szabadalom tulajdonos **Fő-szállitási raktárában**

☞ **Bécs, I. Spiegelgasse 8 sz.** ☜ kaphatók.

Használati útasitások különböző nyelven ámnak rendelkezésre.

Vidéki megrendelések postai utánvét, vagy az összeg beküldése mellett pontosan teljesittetnek, s a göngyért 10 kr. számittatik.

Raktár Kolozsvártt: Széky Miklós gyógyszerésznél, **Budapesten: Török József** gyógyszerésznél.

NOLL K. és társa,

1870 óta bejegyzett czég Bécs, Gisellastrasse 6 sz. Bécs,
ajánlják magukat mindenféle **állam- és üzletpapir, sorsjegy, arany** és **ezüst pénz bevásárlására** és **eladására a legkedvezőbb** feltételek mellett.

☞ **Vidéki megrendelések posta fordultával teljesittetnek.** ☜ (279—68) (47—50)

Ajánlnak továbbá **2 forintos**
XIX-dik államsorsjáték sorsjegyeket,
melyeknek tisztajövedelme külömböző emberbaráti intézményekre van szánva, s melyeknek **huzása f. é. julius 19-dikén fog megtörténni.**

(215) **OTTO FRANCZ, czég** (2—25)

☞ **Különlegességei** ☜

Bécs, Mariahilferstrasse Nro. 38.

császárilag, királyilag kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS.

Hajifjitó-tej.

A **Puritas** nem hajfesték, hanem tejszerü folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bir, hogy a fehér hajat megifjitja, az-az lassankint még pedig **legkésőbb tizennégy nap alatt** ama szint visszaadja, melylyel eredetileg birt.

Egy palaczk „Puritas" ára 2 frt (elküldésnél 20 kr. költség.)

Hóvirág. Egyetlen szépitőszer sem versenyezhet kitünősége és jó hatásra a „hóvirággal". Olajos üditő alkatrészekből előállitva, eltávolit ezen szer rövid idő alatt szeplőt, májfoltokat, bőratkákat, bőrpattanásokat stb. és az arczbőrnek fénylő fehérséget, üde és finomságot kölcsönöz. Legjobb védszer az őszi és téli zord levegő behatása ellen, azért nélkülözhetlen női szépitőszer különösen a társaságban, ára 1 forint.

Bécsi pipere rispor. Szent-György virág, fehér és rózsa szinben, a bőrön tartós és láthatlan, jóságára a legkitünőbb minőségü. A rizsport leginkább a folyékony szent-györgyvirág használata után ajánlhatjuk, mi az arczszinnek feltünő gyengéd finomságot kölcsönöz. Egy doboz ára 60 krajczár.

Brilantine az egyedüli szer a szakál szépitése és puhán tartására, minden zsirosság hátrahagyása nélkül, ára egy palaczknak 80 kr.

Helmine szarvasmarha-hajkenőcs orvosi utasitás szerint készitve a haj szépitésre és fenntartására, megóv a hajhullási korpaképződéstől és erősiti a hajbőrt; ára egy nagy tégelynek 1 frt 50 kr.

Dió-olaj zöld dióhéjból gondosan készitve, azon kitünő tulajdonsággal, hogy a fehér, ősz és vörös hajnak egy természetesnek látszó sötét szint kölcsönöz, ára egy nagy palaczknak 1 frt.

La Jeune igen jeles szakál-növesztő, melylyel a szakált igen szép fekete, barna, vagy szőke szére lehet festeni. Fekete vagy sötétbarna hajnál a La Jeune igen czélszerüen alkalmazható, ára egy levélkének a hozzá tartozóval 3 frt.

Urania (hajszesz) kitünő hatással a haj és hajbőrre, a kigőzölgést elősegiti, megőriz a korpaképződéstől és fakadásoktól, előmozditja a hajnövést különösen kiállott betegségek után, u. m. typhus, himlő, gyermekágy stb., ára egy nagy palaczknak 1 frt 50 kr.

Hippokrene, gyógyerejü szájvíz rossz szag eltávolitására, rendkivül jóltevő és üditő hatással, ára egy palaczknak 1 frt 20 kr.

☞ Raktárak: **Kolozsvárt: VALENTINI gyógyszerész** Redoute soron Gyula-Fehérvárt: **Csiky Kristóf** urnál.

(217) **Irnok** (2—2)

kerestetik egy biztositási iroda számára. Kereskedelmi képzettség, vagy a németnyelv birása kivánatos, de nem nélkülözhetlen kellék. Irásbeli ajánlatok

BOÉR SÁNDOR,

Kolozsvártt, bel-monostorutcza sarkán levő biztositási irodájába intézendők, hol **mozgó ügynökök** is találnak alkalmazást.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtájban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott
porczellán és rézkádos melegfürdők,
ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek, azonnal házhoz is vitetnek.

Ugyszintén a jó hatásu **gőzfürdő** számtalan bántalmakban, különféle kitünő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetelre egy kocsi általi szállitásról is van gondoskodva. (19) (11—*)

A mit is ezennel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállitási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1879. **A Diána-fürdő igazgatósága.**

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak,
ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt mindennemü **gyomorbetegségek és emésztési bántalmak** (mint étvágytalanság, szorulás stb.) **vértorlódás** és **aranyér-bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.

Franczia borszesz és só.

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszök, gyuladt szemek, büdés és mindennemü sértésecknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Dersch-halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társa-tól
Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt o. é.

(69) **Főraktár:** (25—52)

Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállitó,

Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hirnevü gyógyszertáraiban, avagy fűszerkereskedéseiben vannak. Raktár nélküli helységekben nagyobb vételnél magánszemélyek is megfelelő árleengedésben részesülnek. A t. cz. közönség figyelmeztetik **csakis** Moll-féle készitményeket kérni és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláirásommal ellátva vannak.

Raktárak. **Kolozsvárt: Valentini Ad** gyógyszerész. **Wolff János**, gyógysz. **Dr. Hintz György,** gyógysz. **Széki Miklós,** gyógysz. **Biró János,** gyógysz. **Dietrich Sámuel** keresk. Brassóban. Jekelius Nándor, gyógysz. Fabik Ede, gyógysz. Déván. Weisz Adolf. Szebenben. Müller K., gyógysz. és Reissenberger A. F. Segesvárt. Teutsch J. B.

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, **Wien.**

FERENCI IGNÁC
Kolozsvárt, főtér 25. sz.

ajánlja dúsan ellátott
kész férfi, női- és gyermek czipők raktárát,

Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett. Mindennemü megrendelések legrövidebb idő alatt teljesittetnek.

☞ T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesittetnek. (413—10) (34—50) ☜

Umrath és Társa Prágában,

mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyü járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148) (16—24)

kézi és járgány-cséplőgépekben

1-től 8 16- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban.

Továbbá készitünk különféle nagyságu és elismert jó minőségü

tisztitó rostákat, kukoricza-morzsolókat és szecskavágókat.

☞ Ábrákkal ellátott árjegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.